

SELSKAPSKONTROLL

KRISTIANSUND OG NORDMØRE HAVN IKS

PROSJEKTPLAN

SK1018

Hemne, Hitra, Kristiansund og
Sunndal kommuner

MAI 2019

1 SAMMENDRAG AV PROSJEKTPLAN

Problemstilling	<ol style="list-style-type: none">1) Utøver eierkommunene eierskapet i KNH IKS i tråd med regelverk, vedtak og etablerte normer for god eierstyring?2) Har selskapet etablert styringssystem som sikrer måloppnåelse og forsvarlig økonomisk drift?3) Følger KNH regelverket for offentlige anskaffelser?4) Har KNH etiske retningslinjer som ivaretar habilitet, pålitelig økonomistyring (budsjett og regnskap), arbeidsmiljø (herunder varslingsystem) og samfunnsansvar? <p>Se utdyping i kap. 3.2</p>
Kilder til kriterier	<ul style="list-style-type: none">- Lov om interkommunale selskap (1999)- Lov om havner og farvann (2009)- Forskrift om beregning og innkreving av anløpsavgift (2010)- Lov om offentlige anskaffelser- KS: anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll
Metode	Kilder for data vil være styrende dokument, budsjett- og regnskapsdata, eierrepresentanter og nøkkelpersoner i selskapet. Se beskrivelse i kap. 3.4
Tidsplan	Her presenteres overordnet tidsplan; eks <ul style="list-style-type: none">• Ca. 450 timer• 31.12.2019
Prosjektteam	Oppdragsansvarlig revisor: Anna Ølnes anna.olnes@revisjonmidtnorge.no

2 MANDAT

Revisjon Midt-Norge har fått en henvendelse fra kontrollutvalgssekretariatet i Sunndal kommune (heretter; sekretariatet) om å gjennomføre selskapskontroll av Kristiansund og Nordmøre Havn IKS. Bakgrunnen er at Møre og Romsdal kommunerevisjon IKS, som er revisor for bl.a. Sunndal kommune, har erklært seg inhabil. Revisjon Midt-Norge har bekreftet at vi tar på oss oppdraget, under forutsetningene som kommer fram i brevet fra oss 11.4.2019. To av kommunene som er med på bestillingen er Hitra og Hemne kommuner. I tillegg er Kristiansund kommune med, og nevnte Sunndal kommune.

2.1 Bestilling

I bestillingsbrevet av 8.3.2019 (vedlegg 1) er det en omfattende redegjørelse for bakgrunnen for bestillingen av selskapskontroll. Innledningsvis vises det til Eierskapsmeldingen til Sunndal kommune KNH. Vi kommer tilbake til den i bakgrunnsbeskrivelsen i kapittel 2.2. Det samme gjelder årsmeldingen til KNH for 2016 og vedtektene.

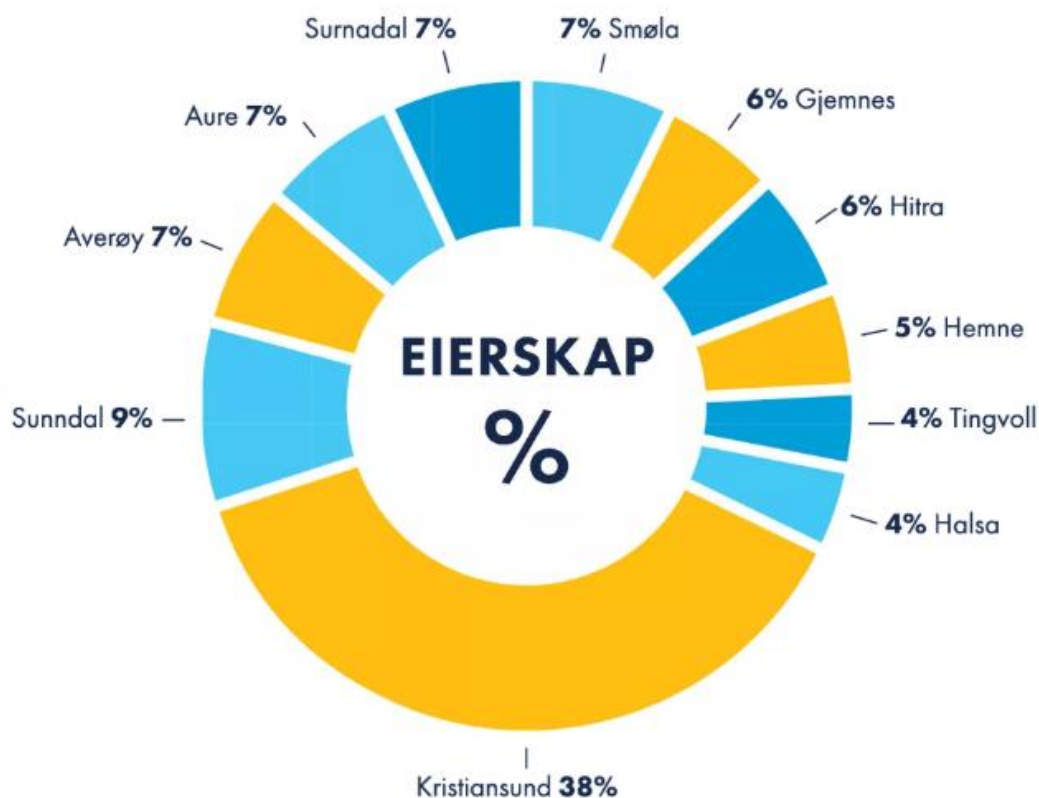
Sekretariatet viser til en sak mellom Hurtigruten ASA og Kystverket på den ene siden, og KNH på den andre siden. Saken gjelder en påstand fra Hurtigruten overfor Kystverket om at KNH har krevd inn ca. 17,7 millioner for mye i anløpsavgift. Kystverket har utført tilsyn med KNH, og bekrefter at det er krevd inn over 17,7 millioner for mye i anløpsavgift. De har i den sammenhengen pålagt KNH å stoppe innkrevingen av anløpsavgift over noen år, inntil beløpet er nullet ut, og tilbakeført til rederiene. KNH sine egne beregninger tilsier imidlertid at overskuddet i anløpsregnskapet ikke er på mer enn 2,5 millioner for perioden 2012 – 2015. Kystverket stiller seg tvilende til KNHs beregning.

Det er dette som er bakgrunnen for at kontrollutvalget i Sunndal har fått med seg de tre andre, nevnte kommunene på å bestille en selskapskontroll av KNH IKS.

2.2 Bakgrunnsinformasjon

Kristiansund og Nordmøre Havn IKS er et interkommunalt selskap som eies av kommunene Aure, Averøy, Gjemnes, Halså, Kristiansund, Smøla, Sunndal, Surnadal og Tingvoll i Møre og Romsdal (Nordmøre) og Hitra og Hemne i Trøndelag. Nedenfor illustreres eierskapsprosenten i en figur:

Figur 1. Eierskapsfordeling, Kristiansund og Nordmøre Havn IKS

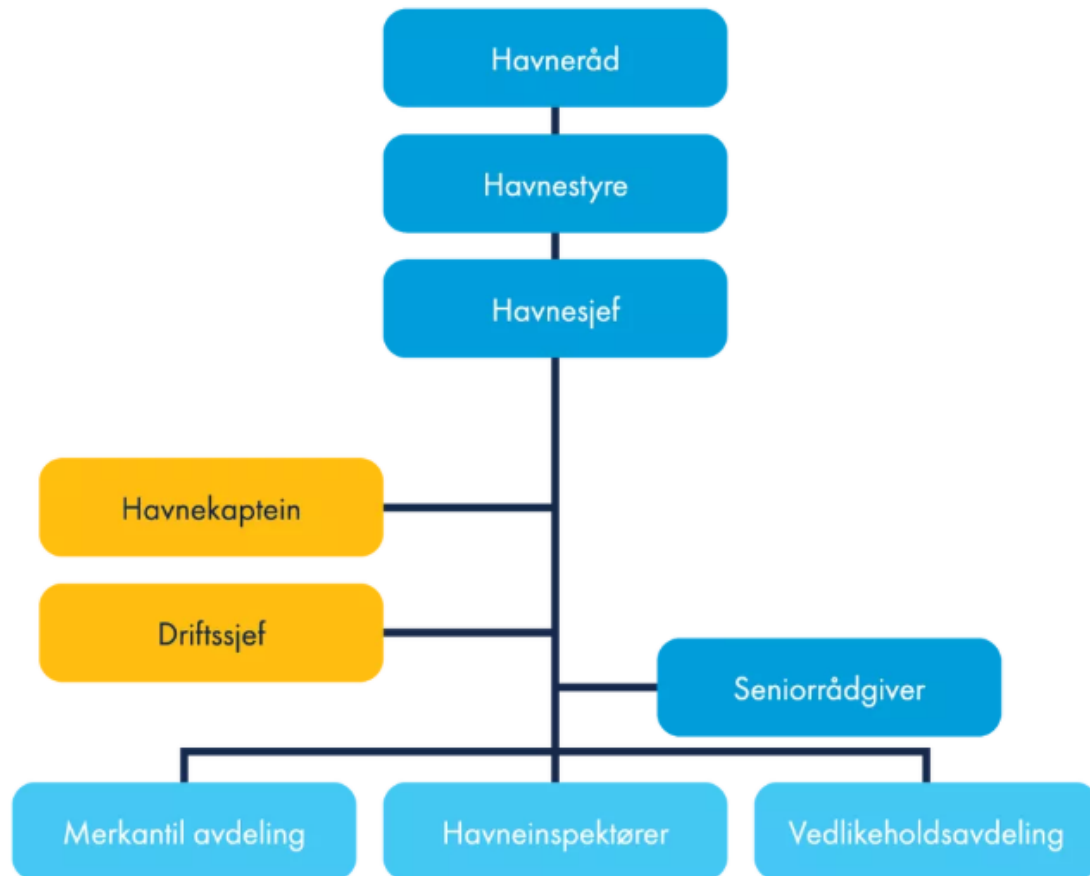

Kilde: knhavn.no

I vedtektene for KNH heter det at selskapet (havnevesenet) er opprettet for å samordne den kommunale havnevirksomheten i samarbeidsområdet¹. Selskapet (havnevesenet) skal, sammen med andre interesser bidra til et konkurransedyktig og kostnadseffektivt havnetilbud i regionen, og for tilrettelegging av infrastruktur som sikrer en best mulig forbindelse mellom sjø- og landtransporten. Selskapet skal ivareta de lovpålagte, administrative og forvaltningsmessige oppgavene som ligger til de samarbeidende kommunene. Selskapet kan også engasjere seg i forretningsmessig virksomhet, dersom dette er hensiktsmessig for de samarbeidende kommunene. Vi viser til bestillingsbrevet og kommunens nettsider for nærmere beskrivelse av selskapets virksomhet.

¹ Referert i bestillingsbrevet

Nedenfor viser vi en figur, som illustrerer organisasjonsstrukturen for KNH.

Kilde: knhavn.no

Havnerådet er eierorganet i KNH (representantskap), og består av. Kristiansund kommune, som er største eier, har 5 faste representanter i havnerådet, mens de øvrige kommunene har ett fast medlem hver. Ole L. Haugen, Hitra kommune, er havnerådsleder.

Styret for KNH har syv medlemmer, og styreleder er Roger Osen.

Selskapets daglige leder (havnesjef) er Arnt Honstad. I tillegg til Honstad har selskapet ni ansatte. Funksjonene disse dekker er havnekaptein, havneinspektør, driftssjef, markeds- og medieansvarlig, oppsynsmann, kontorleder og rådgiver.

Virksomheten til KNH IKS er regulert i, først og fremst Lov om interkommunale selskap og Lov havner og farvann. Havneregnskapet er et eget selvkostområde som er regulert i Lov om havner, § 25 og Forskrift om anløp. Det er bestemmelsen i § 7 i forskriften som er stridens

kjerne i denne sammenhengen: «Kommunen kan fremføre overskudd og underskudd fra avgiftsregnskapet til påfølgende år. I løpet av en periode på 3-5 år skal ikke inntektene overstige kostnadene for årene samlet».

3 PROSJEKTDESIGN

I bestillingsbrevet er det nevnt en rekke saker, som knyttes til usikkerhet rundt kostnadsføringen i anløpsregnskapet (2015). Disse kan oppsummeres slik:

- Gaver til ansatte og eksterne
- Representasjon
- Reklame og markedsføring
- Kai og anløp; vedlikehold, reparasjon og sårbarhetsanalyse
- Ubenyttede lokaler
- Betydelig flere kvadratmeter med lokaler sammenlignet med tidligere, samtidig som avskrivningen er doblet
- Andre fordelingsnøkler enn tidligere (eks. årsverk)
- ISPS-kostnader (sikkerhetstiltak og terrorberedskap)
- Møtegodtgjørelse til havnerådet

På bakgrunn av dette foreslår sekretariatet at kontrollen dekker følgende spørsmål:

- Hvordan er disse forholdene fulgt opp i årene etterpå (siden 2015)?
- Har revisor i selskapet fulgt opp?
- Hvilke konsekvenser vil en inntektsreduksjon få for selskapet og eierne?
- Er frister for avleggelse av årsregnskap og årsmelding fulgt?
- Er det meldt inn endringer av selskapets styre i Brønnøysundregistrene?
- Hvordan påvirker saken selskapets omdømme og tillit?
- Er det gjort vurderinger av økonomisk status i selskapet og videre drift etter tilbakemeldingene fra Kystverket?
- Er KNHs engasjement i andre selskap og andre engasjement og tilskudd i tråd med vedtektene og formålet til selskapet?

Sekretariatet har på bakgrunn av beskrivelsene ovenfor og i kapittel 1 foreslått fire overordna problemstillinger:

- 1) I hvilken grad utøver eierkommunene kontroll med KNH i tråd med god eierstyring og selskapsledelse – herunder om kommunene har eierskapsmelding som beskriver, har etablert rutiner for oppfølging og evaluering av KNH, om rutinene er gode nok og om de er etterlevd?
- 2) I hvilken grad viser KNHs nøkkeltall måloppnåelse og en forsvarlig drift?
- 3) I hvilken grad etterlever KNH regelverket for offentlige anskaffelser?
- 4) I hvilken grad etterlever KNH regelverk og normer for habilitet, etikk, arbeidsmiljø og samfunnsansvar?

I kapittel 3.2. har revisor konkretisert problemstillinger ut ifra de overordna problemstillingene og spørsmålene ovenfor.

3.1 Avgrensing

Denne selskapskontrollen vil innebære eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskapet. Eierskapskontrollen vil i hovedsak være innrettet mot de kommunene som har vært på bestillingen sitt eierskap.

3.2 Problemstillinger

- 1) Utøver eierkommunene eierskapet i KNH IKS i tråd med regelverk, vedtak og etablerte normer for god eierstyring?
 - Om eierkommunene har eierskapsmelding
 - Om eierkommunene har definert mål for KNH, herunder system for rapportering?
 - Utøver eierkommunene sitt eierskap gjennom havnerådet, herunder om det er fastsatt rutiner for deltakelse og kriterier/satser for møtegodtgjørelse
 - Har eierkommunene etablert rutiner for oppfølging og evaluering av KNH, og følges disse rutinene?
 - Har eierkommunene fulgt opp tilbakemeldingene fra Kystverket, og eventuelt justert mål og rutiner for eierskapet?

- 2) Har selskapet etablert styringssystem som sikrer måloppnåelse og forsvarlig økonomisk drift?
 - System for måloppnåelse
 - System for risiko- og sårbarhetsanalyse
 - Økonomi- og ressursstyring, herunder budsjettering, regnskapsføring og økonomisk kontroll, oppfølging av selvkost
 - Systematisk oppfølging av Kystverkets tilbakemelding, herunder revisors oppfølging (selvkost)

- 3) Følger KNH regelverket for offentlige anskaffelser (før etter 2017)?
- 4) Har KNH etiske retningslinjer som ivaretar habilitet, pålitelig økonomistyring (budsjett og regnskap), arbeidsmiljø (herunder avviks- og varslingssystem) og samfunnsansvar?

3.3 Overordna kriterier (kilder)

De viktigste kildene for revisjonskriterier vil være følgende:

- Lov om interkommunale selskap (1999)
- Lov om havner og farvann (2009)
- Forskrift om beregning og innkreving av anløpsavgift (2010)
- Lov om offentlige anskaffelser + forskrift
- KS: anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll

3.4 Metoder for innsamling av data

Kildene for data i denne selskapskontrollen vil i hovedsak være styrende dokument hos eiere (de som deltar i selskapskontrollen) og selskap, økonomidata fra budsjett og regnskap i perioden før og etter tilbakebetalingen av 17,7 millioner kroner. Eierrepresentanter og eventuelt annen politisk ledelse i kommunene som deltar i selskapskontrollen vil være aktuelle kilder, f.eks. gjennom spørreskjemaundersøkelse blant medlemmene i havnerådet, strukturert samtaleintervju med styremedlemmer og daglig ledelse, og eventuelt andre nøkkelpersoner i selskapet.

Utover ovennevnte kilder, er det foreløpig åpent, hvorvidt det vil være aktuelt å etterspørre informasjon fra flere kilder, f.eks. revisor.

4 VURDERING AV KVALIFIKASJONER OG UAVHENGIGHET

Revisor har vurdert gjennomføringen av selskapskontrollen, og bekrefter at den vil bli gjennomført med nødvendige faglige kvalifikasjoner og uavhengighet (RSK 001, 7-9). Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor har sørget for at alle medarbeiderne i selskapskontrollen har bekreftet sin uavhengighet.

Trondheim, 6.5.2019

Anna Ølnes

Oppdragsansvarlig revisor

Postadresse: Postboks 2565, 7735 STEINKJER

Hovedkontor: Fylkets Hus, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no